

TÓTH ZSANETT

Büntetőjogi Tanszék

Témavezető: dr. Polt Péter egyetemi tanár, NKE Rendészettudományi Kar, legfőbb ügyész

DOI: <https://doi.org/10.56966/2024.12.Toth>

AZ ÖNKÉNYURALMI JELKÉP HASZNÁLATA BŰNCSELEKMÉNY JOGALKALMAZÁSI KÉRDÉSEI

Minden kornak megvannak a maga jelképei, vannak azonban olyan korok, melyek bizonyos jelképei szörnyű tettekhez kötődnek. A törvényhozó ezért bizonyos, a XX. század vészterhes időszakaihoz kötődő jelképek használatát az önkényuralmi jelkép használata törvényi tényállása keretében büntetni rendelte, ezzel is kifejezve a jelképek által megtestesített ideológiák elvetését. E törvényi tényállás kodifikálása¹ és alkalmazhatósága során ugyanakkor gyakran felmerül a véleménynyilvánítás szabadsága határainak kérdésköre.

Az Alkotmánybíróság (továbbiakban: AB) határozatában kimondta, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a kommunikációs alapjogok anyajoga,² amelyből a többi kommunikációs alapjog – pl. a tudományos alkotás szabadsága és a tudományos ismeretek tanításának szabadsága, a sajtószabadság, a művészi szabadság – származik. E jog gyakorlása azonban nem korlátlan, viszont a politikai véleményeket – mintegy ezen jog belső magját – fokozottabban védi a jogrendszer.³ Mindenkinek azonos mértékben és természetesen a törvények által megszabott korlátok között joga van véleményét kinyilvánítani.⁴ Vélemény kifejtésére, illetve megjelenítésére lehetőség van szóban, írásban és szimbólumok formájában is. Vélemények megjelenhetnek különböző filmekben vagy műsorokban, ki lehet fejezni azokat tárgyak vagy képek, akár különböző művészeti alkotások segítségével.⁵

A különböző tettekre nem terjed ki az alkotmányos védelem, de az megilleti a különböző véleményeket és álláspontokat, továbbá a különböző megnyilvánulásokat és kifejezéseket is. Az alapjog magát a közlést védi, tekintet nélkül annak erkölcsi minőségére és bizonyos esetekben valóságtartalmára.

A véleménynyilvánítás szabadsága tehát nem korlátlan alapjog, de korlátozása csak szigorú feltételekkel, kellően nyomós indokkal történhet. E körben ki kell emelni az Alaptörvény rendelkezéseit, amelyek különösen a verbálisan elkövetett gyűlöletkeltés szempontjából lényegesek, mivel ennek szabályozása a véleménynyilvánítás szabadsága korlátozásának

---

¹ Országgyűlés az 1993. évi XLV. törvénnyel fogadta el a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosítását, amely 1993. május 21. napi hatályba lépéssel törvénybe iktatta az önkényuralmi jelképek használata törvényi tényállását.

² 30/1992. (V.6.) AB határozat, akkor hatályos Alkotmány 61.§-a.

³ Koltay 2018.7-8., Koltay 2021. 51-52.,57., Koltay 2020.569.

⁴ 1/2019. (II.13.) AB határozat; Koltay 2021. 40-42.

⁵ Koltay 2020. 569., Török 2018. 24-49.; 14/2019. (IV. 17.) AB határozat.

minősül. Meg kell említeni ezért az Alaptörvény *Szabadság és felelősség* című fejezete I. cikkének (3) bekezdését, amely szerint: „*Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható*”.

A véleménynyilvánítás szabadságához fűződő alapjogot pedig az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése rögzíti: „*Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.*” Ez a cikk védi a szólás – vagy ahogy a nemzetközi dokumentumokban találkozhatunk vele – a kifejezés szabadságát. A hivatkozott cikk az Alaptörvény 2013. március 25-én elfogadott, és 2013. április 1-jén hatályba lépett negyedik módosításának következtében további (4) és (5) bekezdésekkel egészült ki, rögzítve a véleménynyilvánítás szabadságának lehetséges korlátait. Így a IX. cikk (4) bekezdése szerint: „*a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére*”. Míg a IX. cikk (5) bekezdése kimondja: „*A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére. Az ilyen közösséghez tartozó személyek – törvényben meghatározottak szerint – jogosultak a közösséget sértő véleménynyilvánítás ellen, emberi méltóságuk megsértése miatt igényeiket bíróság előtt érvényesíteni*”.

Az önkényuralmi jelkép használata törvényi tényállásában meghatározott jelképek mikénti használatának vagy tilalmának kérdésköre érinti a véleménynyilvánítás szabadsága kérdését, illetve annak határait. Ezért ez a tényállás a megalkotása óta többször került mind az AB, mind pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) vizsgálatának körébe. A 2000-es években az AB alkotmányosnak ítélte⁶ a vonatkozó rendelkezést, a strasbourgi fórum ugyanakkor két egymást követő ítéletében, a Vajnai kontra Magyarország⁷ és a Fratanoló kontra Magyarország⁸ ügyben nem találta egyezménykonformnak a magyar szabályozást. Erre tekintettel került 2013-ban ismételen az AB elé a tényállás⁹, ahol már a strasbourgi ítéletekben megfogalmazottakra is figyelemmel a bíróság kimondta annak alkotmányellenességét, és megsemmisítette azt. A jogalkotó ezt követően alkotta meg a hatályos szabályozást.

I. Az önkényuralmi jelkép használata bűncselekmény szabályozásának története

1. „Régi” Büntető Törvénykönyv

Az Országgyűlés az 1993. évi XLV. törvénnyel fogadta el a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban „régi” Btk.) módosítását, ami törvénybe iktatta az önkényuralmi jelképek használata törvényi tényállását. Az új bűncselekmény a közrend elleni

---

⁶ 14/2000 (V.12.) AB határozat rendelkező része.

⁷ *Vajnai kontra Magyarország*. Ügyszám: 33629/06, 2008. július 8., magyar nyelvű összefoglaló: <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/vajnai-magyarorszag-elleni-ugye-3362906> (2024.05.26.) - a továbbiakban: Vajnai-ügy.

⁸ *Fratanoló kontra Magyarország*. Ügyszám: 29459/10, 2011. november 3., magyar nyelvű összefoglaló: <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/fratanolo-magyarorszag-elleni-ugye-2945910> (2024.05.26.) Magyarország 2012. február 1-jén fellebbezett a Nagykamarához, a fellebbezést azonban 2012. március 8-án elutasította az EJEB.

⁹ 4/2013 (II.21.) AB határozat. Lásd még: Bárd K.-Bárd P.2017.18. A továbbiakban: Fratanoló-ügy.

bűncselekmények fejezetében, a köznyugalom elleni bűncselekmények között kapott helyet. A tényállást a „régí” Btk. 269/B. §-a szabályozta az alábbi szöveggel:

„**269/B. §¹⁰** (1) *Aki horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarló-kalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet*

a) terjeszt;

b) nagy nyilvánosság előtt használ;

c) közszemlére tesz;

ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el, és pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) *Nem büntethető az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt, aki azt ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti célból vagy a történelem, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatás céljából követi el.*

(3) *Az (1)-(2) bekezdés rendelkezései az államok hatályban lévő hivatalos jelképeire nem vonatkoznak.*

(4) *Az önkényuralmi jelképek használata esetén el kell kobozni azt a dolgot, amelyre a bűncselekményt elkövették.”*

A törvény indokolása szerint az Országgyűlés azért alkotta meg a tényállást, mert: „*A XX. század szélsőséges politikai eszméi Európában és Magyarországon a hatalom erőszakos megszerzése és kizárólagos birtoklása útján olyan diktatúrákat hoztak létre, amelyek semmibe vették az emberi jogokat és magyar állampolgárok tömeges kiirtásához vezettek. Az Országgyűlés abból kiindulva, hogy az említett szélsőséges eszméket magukénak valló államok, szervezetek, mozgalmak jelképeinek használata fájó sebeket szaggat fel és összeegyeztethetetlen alkotmányos értékeinkkel.”¹¹*

A törvény taxatívén meghatározza, mely jelképek minősülnek önkényuralmi jelképnek. Ezek a horogkereszt, az SS-jelvény, a nyilaskereszt, a sarló-kalapács, valamint az ötágú vöröscsillag. Elkövetési magatartás szempontjából a Btk. a terjesztés, a közszemlére tétel, valamint a nagy nyilvánosság előtti használat magatartását rendelte büntetni. A bűncselekmény szubszidiárius, tehát csak akkor volt büntetendő, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg.

2. Az AB határozata a „régí” Btk. tényállása alapján

Az AB 2000-ben, a 14/2000. (V.12.) AB határozatában foglalkozott először a tényállás alkotmányossági vizsgálatával. Az AB a határozatában elutasította a tényállás alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat, a Btk. 269/B.§ (1) bekezdés nemzetközi szerződésbe ütközésére vonatkozó indítványokat pedig visszautasította.¹² Az indokolásban kimondta, hogy nem csak a közösség elleni uszítás törvényi tényállása esetében van lehetőség a véleménynyilvánítás szabadságának büntetőjogi korlátozására, hanem lehetőség van alkotmányos keretetek között a büntetőjogi korlátozásra olyan, a gyalázkodásnál szűkebb, de az uszításnál tágabb körben is, mikor az adott magatartás

¹⁰ Beiktatta az 1993. évi XLV. törvény 1. §, hatályos: 1993. V. 21-től.

¹¹ 1993. évi XLV. törvény 1. §.

¹² 14/2000. (V.12.) AB határozat.

a közösségek méltóságát sérti, a köznyugalom veszélyezteti. Erre tekintettel a köznyugalom bizonyos mértékű megzavarása igazolhatja a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korlátozását, és ilyen esetben a köznyugalom büntetőjogi védelem alatt állhat.¹³ Az AB határozata szerint: „A szóban lévő jelképeknek minden korlátozás nélküli, nyilvános, szabad használata a jelen történelmi helyzetben az emberi személy méltóságát tisztelő, ezért a gyűlölet és agresszió eszméit elítélő, a demokrácia értékei mellett elkötelezett minden személyt súlyosan sért, és különösen sérti a náciizmus és a kommunizmus üldözöttjeit. Magyarországon elevenen él a köztudatban és az üldözéseket túlélők közösségeiben a tiltott jelképekben sűrűsödő mindkét eszme emléke és a jelképek használata mellett elkövetett minden bűn; ezek nem merültek feledésbe. Közöttünk élnek a súlyos sérelmet szenvedett személyek és hozzátartozóik. A jelképek használata felidézi a még közeli múltat az akkori fenyegetésekkel, az embertelen szenvedéseket, deportálásokat és halált hozó ideológiákat”.¹⁴ Az AB álláspontja szerint a demokratikus társadalom védelmét jelenti, ha az önkényuralmi hatalmi rendszerek adott jelképeivel – azokkal, amelyek a jelen történelmi helyzetben a demokráciával ellentétesek¹⁵ – kapcsolatos egyes konkrét magatartásokat¹⁶ tilalmazza a jogalkotó. Minderre tekintettel az AB azt állapította meg az önkényuralmi jelképek használata törvényi tényállásról, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának alapjoga korlátozása a védett célok súlyához mérten megfelel a szükségesség és arányosság követelményének, ezért a kifogásolt rendelkezés alkotmányellenességére hivatkozó indítványokat elutasította.¹⁷

3. Az EJEB ítéletei

Az Alkotmánybíróságon kívül az EJEB is vizsgálta az önkényuralmi jelkép használatának magyar szabályozását. Míg az AB alkotmányosnak ítélte a vonatkozó rendelkezést, addig a strasbourgi fórum két egymást követő ítéletében, a Vajnai kontra Magyarország¹⁸ és a Fratanoló kontra Magyarország¹⁹ ügyben nem találta egyezménykonformnak a magyar szabályozást. A jogesetek tényállásának hasonlóságára és arra tekintettel is, hogy az EJEB mindkét ügyben kimondta Európai Emberi Jogi Egyezmény²⁰ (a továbbiakban: EEJE vagy Egyezmény) 10. cikke szerinti véleménynyilvánítási szabadság sérelmét, röviden csak a Vajnai kontra Magyarország ügyet ismertetem, és a Fratanoló kontra Magyarország ítéletből csak kisebb részleteket emelek ki.

A Vajnai kontra Magyarország ügy tényállása: A magyar bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás szerint a terhelt 2003. február 21. napján a délutáni órában Budapesten, a Jászai Mari tér környékén, a Munkáspárt által szervezett, a sajtó képviselőin kívül kb. harminc-ötven fő részvételével tartott rendezvényen,

¹³ 14/2000 (V.12.) AB határozat IV.1. pont.

¹⁴ 14/2000 (V.12.) AB határozat IV.4. pont.

¹⁵ Horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt, sarló-kalapács, ötágú vöröscsillag vagy ezeket ábrázoló jelkép.

¹⁶ A terjesztés, a nagy nyilvánosság előtti használat, a közszemlére tétel.

¹⁷ 14/2000 (V.12.) AB határozat IV.4. pont.

¹⁸ Ld. a 7. lábjegyzetet.

¹⁹ Ld. a 8. lábjegyzetet.

²⁰ Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvek. Magyarországon az Egyezményt és kiegészítő jegyzőkönyveit a 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki.

egy öt cm átmérőjű vörös csillagot viselt a ruházatán, amelyet a helyszínen jelen lévő rendőr kérésére távolított el onnan. A terhelt ekkor a Munkáspárt alelnöke volt.

Az elsőfokú bíróság a terheltet bűnösnek mondta ki a Btk. 269/B.§-ába ütköző önkényuralmi jelkép használatának vétségében, tekintettel arra, hogy a hatályos szabályozás – többek között – a vörös csillag terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát vagy közszemélre tételét tilalmazta.²¹

Az ügyben eljáró másodfokú bíróság²² az eljárás felfüggesztése mellett az ügyet előzetes döntéshozatal céljából az – akkori elnevezése szerint – Európai Közösségek Bírósága elé terjesztette az Európai Közösséget Alapító Szerződés 234. cikkére hivatkozással. Döntéshozatal iránti kérelmében – figyelemmel arra, hogy az Európai Unió számos tagállamában a vöröscsillag a baloldali pártok jogszerűen használt jelképe – kérte a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, mint alapvető közösségi jogi alapelvnek az értelmezését. Az Európai Közösségek Bírósága az előzetes döntéshozatali kérelmet elutasította arra hivatkozással, hogy e kérdés megválaszolása nem tartozik a hatáskörébe.

Ezt követően a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.²³

A terhelt, mint kérelmező a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelmében ezt követően az EJEB-hez fordult az Egyezmény 10. cikkének megsértésére hivatkozással. Álláspontja szerint a nemzetközi munkásmozgalom jelvényének viselése miatti elítélése indokolatlan beavatkozást jelentett a véleménynyilvánításhoz fűződő jogának gyakorlásába. Az EJEB – a kérelemnek helyt adva – a 2008. július 8. napján kelt és 2008. október 8. napján véglegessé vált ítéletében megállapította, hogy a Magyar Köztársaság megsértette az Egyezmény véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó 10. cikkét. A ruhán viselhető szimbólumok viselése a strasbourgi joggyakorlat szerint politikai nézetek kifejezésének eszköze, erre tekintettel a vörös csillag kitűzése a véleménynyilvánítás szabadságának védelme alá tartozik. Az EJEB ítélete szerint az önkényuralmi jelképek használatának korlátozásáról szóló tényállás szabályozása megfelel az egyértelműség és az előreláthatóság követelményeinek,²⁴ azonban az EJEB hivatkozott cikkében védelt véleménynyilvánítás szabadsága jogának korlátozására ebben az esetben nem állapítható meg egyértelmű és nyomós társadalmi szükséglet.²⁵ A vörös csillagnak ugyanis több jelentése van, így jelképezheti „a tisztességesebb társadalomért küzdő nemzetközi munkásmozgalmat”, valamint a több tagállamban aktívan és törvényesen működő politikai pártok szimbóluma is lehet, nem csak az önkényuralmi rendszert reprezentáló rendszernek.²⁶ Ezért annak viselése olyan magatartást is magában foglalhat, amelynek védelme egyértelműen az Egyezmény 10. cikkének hatálya alá tartozik.²⁷ A Bíróság megállapította, hogy a magyar jogi szabályozás kísérletet sem tesz az egyes jelentéstartalmak közötti különbségtételre, így nem kívánja meg annak igazolását, hogy valóban önkényuralmi propagandának minősül-e a jelkép használata. A jelkép többértelműsége folytán pedig a hatályos büntetőjogi szabályozás túlzottan széleskörű, és nem lehet így olyannak tekinteni,

---

²¹ Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.V.207772/2003/10.

²² Fővárosi Bíróság 22.Bf.8737/2005/2.

²³ Fővárosi Bíróság 22.Bf.8737/2005/2.

²⁴ Vajnai-ügy, ítélet B/2. 30-31. pontok.

²⁵ Vajnai-ügy, ítélet 58. pontja.

²⁶ Vajnai-ügy, ítélet 52. pontja.

²⁷ Ez az értelmezés a német Btk. önkényuralmi jelképeket tiltó 86a. §-ával kapcsolatban korábban már megjelent, amennyiben az alkotmányellenesnek nyilvánított szervezetek szimbólumainak tilalma csak annyiban öleli fel a vörös csillagot, amennyiben azokat a kérdéses szervezetek jelképeként tüntetik fel. A vörös csillag esetében pedig kifejezetten elismeri a német joggyakorlat, hogy az nem feltétlenül önkényuralmi szimbólum, hanem világszerte elismert baloldali jelkép. Erről részletesen Bárd 2012. 145-204.

amely megfelel egy demokratikus társadalomban az elismert, nyomós társadalmi szükségletnek.²⁸

Az EJEB ítéletét követően a legfőbb ügyész és a védője útján a terhelt felülvizsgálati indítványt nyújtott be – az akkori elnevezése szerint – a Legfelsőbb Bírósághoz. A Legfelsőbb Bíróság – az EJEB ítéletével azonos indokokra tekintettel – bűncselekmény hiányában felmentette a terheltet az ellene önkényuralmi jelkép használata miatt emelt vád alól.^{29,30}

A Fratanoló kontra Magyarország ügyben az EJEB az ítéletében a Vajnai döntésre utalva ismételten kimondta az Egyezmény 10. cikke szerinti véleménynyilvánítási szabadság sérelmét, és megismételte ott kimunkált elveit, amelyek szerint a véleménynyilvánítási szabadság a sértő, megrázó vagy zavaró gondolatok kifejezésére is vonatkozik, hiszen enélkül nem létezik „demokratikus társadalom”. A véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket ezért szűken kell értelmezni, a korlátozás szükségességét pedig meggyőzően kell igazolni. A konkrét ügyben ez azt jelenti, hogy a vörös csillag viselésének büntetendősége – a Vajnai döntésben megfogalmazott teszt alapján – akkor igazolható, ha fennáll a valós és közvetlen veszélye (*real and present danger*), hogy egy politikai párt vagy mozgalom visszaállítja a kommunista diktatúrát. Az EJEB megállapította azt is, hogy a magyar szabályozás nem is törekszik arra, hogy a vörös csillag egyes értelmezéseihez eltérő jogkövetkezményt fűzzön, de még ha létezne is ilyen megkülönböztetés, a bizonytalanságok miatt akkor is bénító/dermesztő hatású volna a rendelkezés a véleménynyilvánításra (*chilling effect*), valamint öncenzúrához vezetne. Az EJEB ismét emlékeztetett a Vajnai ítéletben foglaltakra, amennyiben kimondta, hogy a véleménynyilvánítás csak a kontextus gondos elemzésével értékelhető. A magyar bíróságnak bizonyítania kellett volna a Vajnai döntés értelmében, hogy a vörös csillag viselése az adott ügyben kizárólag az önkényuralmi rendszerrel való azonosulást jelentette, különös tekintettel arra, hogy a terhelt jogszerű, békés demonstráción viselte a jelképet. A jogkorlátozás arányosságának vizsgálata hiányában így az EJEB itt sem látta bizonyítottnak, hogy a beavatkozás mértéke megfelelt a „nyomós társadalmi szükségletnek”.^{31,32}

4. Az „új” Büntető Törvénykönyv és a 4/2013. (II.21.) AB határozat

Az Országgyűlés 2012. június 25-én fogadta el a 2012. évi C. törvényt a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban Btk.), amely 335. §-ában változatlan tényállás mellett szigorúbb szankcióval, pénzbüntetés helyett elzárással rendelte büntetni az önkényuralmi jelkép használatát.

Az Országgyűlés a 2012. július 2-án elfogadott, az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Fratanoló kontra Magyarország ügyben hozott ítélete végrehajtásával kapcsolatos kérdésekről szóló jelentés elfogadásáról szóló 58/2012. (VII. 10.) OGY határozatában kimondta, hogy bár a kormány tudomásul veszi az EJEB hivatkozott ügyben hozott jelentését, azonban „a büntető

---

²⁸ Vajnai-ügy, ítélet 58. pontja.

²⁹ Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Bvf.I.1117/2008/6.

³⁰ Az egyes alapjogokat sértő bűncselekmények bírói gyakorlatának elemzése, Kúria joggyakorlat-elemző csoport 2015. VI. számú melléklet 11-12. o.

³¹ Fratanoló-ügy.

³² Bárd-Tóth 2016.67-71.

törvény önkényuralmi jelkép használatát tiltó tényállása a demokratikus társadalom védelme, az emberi méltóság tiszteletben tartása által vezérelt elvek szerint, Magyarország történelmi múltjára tekintettel, alkotmányos berendezkedésének megfelelő módon került megalkotásra, így az Emberi Jogok Európai Bírósága által Appl. No. 29459/10 számon meghozott, Magyarországot marasztaló ítéletével, továbbá a büntető törvény módosításával nem ért egyet".³³ Rögzítette továbbá a határozat azt is, hogy a jövőben a Btk. önkényuralmi jelkép használatát tiltó tényállásának alkalmazása miatt meghozott vagy esetlegesen meghozandó ítéletek esetén az államot terhelő fizetési kötelezettség összegével a pártok központi költségvetési támogatásának csökkentését látják célszerűnek.³⁴ Indokolásában a határozat arra hivatkozott, hogy az EJEB „*olyan tényállás alkalmazása miatt marasztalta el Magyarországot, amely korábban kiállta az alkotmányosság próbáját (...) tehát annak a jogrendszerben való fenntartása és egyedi esetben való alkalmazása összeegyeztethető a demokratikus elvekkel*".³⁵

Az AB alkotmányossági szempontból már az EJEB döntések előtt is vizsgálta a hivatkozott tényállást, azonban akkor még értelemszerűen nem volt alkalma tekintetbe venni annak döntéseit. A kérdés 2013-ban került ismét az AB elé, és az Alkotmánybíróság 4/2013. (II.21.) AB határozatával az EJEB döntéseire tekintettel 2013. április 30-i hatállyal megsemmisítette az önkényuralmi jelképek használatának tényállását. Az AB határozatában kifejtette: „*Az állampolgársági, faji, etnikai, vallási alapon történő gyűlöletkeltés formái számos európai országban tiltottak, a totalitáriánus diktatúrák szimbólumainak használata azonban csak néhány államban büntetendő*".³⁶ Az AB megállapította továbbá, hogy az EJEB joggyakorlatát megvizsgálva szorosán kell értelmezni a véleménynyilvánítás szabadsága alóli kivételeket, és annak korlátozása esetén a korlátozás szükségességét meggyőzően kell bizonyítani.³⁷ Az AB határozatában arra jutott, hogy bár az önkényuralmi jelképek használatának törvényi tényállása indokolt lehet,³⁸ azonban a „régí” Btk. 269/B.§ (1) bekezdésében szabályozott tényállás „*túl távan határozza meg a büntetendő magatartások körét, mert nem differenciál, hanem a jelképhasználatot általában rendeli büntetni, jóllehet a célzat, az elkövetési módozat vagy a kiváltott eredmény figyelembevétele az egyes szimbólumok esetében elengedhetetlen lehet. A jelképhasználat általános büntetendővé nyilvánítása ahhoz vezet, hogy olyan magatartások is büntetendőnek minősülnek, amelyek bűncselekménnyé nyilvánítása aránytalanul korlátozza a véleménynyilvánítás szabadságát*".³⁹ Az AB kimondta továbbá azt is, hogy a határozatában megállapított alkotmányossági megállapításokat és aggályok az akkor már kihirdetett, de csak 2013. július 1. napjával hatályba lépő „új” Büntető Törvénykönyv azonos tényállására is vonatkoznak.

---

³³ 58/2012. (VII. 10.) OGY határozat az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Fratanoló kontra Magyarország ügyben hozott ítélete végrehajtásával kapcsolatos kérdésekről szóló jelentés elfogadásáról 2. pontja.

³⁴ Magyar Közlöny 89. szám, 2012. július 10., 13357.; 58/2012. (VII. 10.) OGY határozat 3. pontja.

³⁵ H/6854. számú országgyűlési határozati javaslat az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Fratanoló kontra Magyarország ügyben hozott ítélete végrehajtásával kapcsolatos kérdésekről szóló jelentés elfogadásáról, 2012. április; A kérdéskörrel bővebben lásd Bárd 2012.145-204., Bárd 2013.221-234.

³⁶ 4/2013 (II.21.) AB határozat 2.1. pontja.

³⁷ 4/2013 (II.21.) AB határozat 2.2.1. pontja.

³⁸ 4/2013 (II.21.) AB határozat V.2.1. pontja.

³⁹ 4/2013 (II.21.) AB határozat V.2.2. pontja.

5. A tényállás hatályos szabályozása

Minderre tekintettel az önkényuralmi jelképek használatának büntetőjogi szankcionálásáról szóló 2013. évi XLVIII. törvény⁴⁰ 2. §-ának (1) bekezdése rendelkezett arról, hogy a 2013. július 1-jén hatályba lépő 2012. évi C. törvényben, az „új” Btk.-ban a tényállás akként módosul,⁴¹ hogy az elkövetési tárgyakat az elkövetőnek a köznyugalom megzavarására alkalmas – különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő – módon kell terjesztenie, nagy nyilvánosság előtt használnia vagy közszemlére tennie. A törvény az alkalmazható szankciót pedig továbbra is – ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg – vétség miatt elzárással rendeli büntetni. A jogalkotó ezzel a módosítással kívánt megfelelni az AB és az EJEB által támasztott követelményeknek, immár szigorúbb feltételeket állapítva meg a magatartás büntethetővé tételéhez. A tényállás jelenleg hatályos szövege azóta változatlan.

II. Jogalkalmazási kérdések

A hatályos szabályozás szerint az önkényuralmi jelkép használata bűncselekmény elkövetési magatartásai a terjesztés, a nagy nyilvánosság előtti használat és a közszemlére tétel. A *terjesztés* az önkényuralmi jelkép más személynek bármilyen formában történő eljuttatását, míg a *használat* annak viselésén túl a hordozására szolgáló eszköz – pl. zászló hordozása – használatát is jelenti. A *közszemlére tétel* az elkövetési tárgyak nyilvános, illetve olyan helyen való elhelyezését jelenti, ahol általában emberek járnak, és azt bárki, előre meg nem határozható több személy, vagy nagyobb számú személy megtekintheti.⁴²

A használatnak, és a közszemlére tételnek nagy nyilvánosság előtt kell megvalósulnia. A nagy nyilvánosság nagyobb létszámú személy jelenlétét, illetve annak a reális lehetőségét kell érteni azzal, hogy az elkövetés helyén nagyobb számú, vagy előre meg nem határozható létszámú személy szerezhessen tudomást a bűncselekményről. *Nagyobb számúnak* kell tekinteni a jelenlévők számát, ha egyszeri ránézésre nem lehet megállapítani, hogy a helyszínen hányan tartózkodnak. *Nagy nyilvánosság* alatt a Btk. értelmező rendelkezése⁴³ szerint a bűncselekménynek a sajtótermék, médiaszolgáltatás, sokszorosítás vagy elektronikus hírközlő hálózaton (például interneten) való közzététel útján történő elkövetését is érteni kell.

A bűncselekmény elkövetése kizárólag akkor tényállásszerű, ha a magatartás kifejtésére a köznyugalom megzavarására alkalmas módon, így különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértően kerül sor.

---

⁴⁰ 2013. április 30. napján lépett hatályba.

⁴¹ Btk. 335. § Aki horogkeresztet, SS-jelvényt, nyilaskeresztet, sarló-kalapácsot, ötágú vöröscsillagot vagy ezeket ábrázoló jelképet a köznyugalom megzavarására alkalmas - különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő – módon *a)* terjeszt, *b)* nagy nyilvánosság előtt használ, vagy *c)* közszemlére tesz, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt elzárással büntetendő.

⁴² Gellér 2013. 99.

⁴³ Btk. 459. § (1) bekezdés 22. pontja.

Az önkényuralmi jelkép használata absztrakt veszélyeztető deliktum, tehát a bűncselekmény megállapíthatóságához nem szükséges a köznyugalom tényleges megzavarása, csupán az, hogy e jelképek terjesztése, nagy nyilvánosság előtti használata, valamint közszemlére tétele arra alkalmas legyen. Az, hogy mely elkövetői cselekmények vagy magatartások alkalmasak erre, minden ügyben a körülmények egyedi vizsgálata alapján dönthető el. A jogalkotó döntése szerint a köznyugalom megzavarására alkalmas az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő tevékenység. Nem állapítható meg a bűncselekmény, ha az önkényuralmi jelkép olyan helyen és résztvevők előtt került megjelenítésre, ahol az nem alkalmas a köznyugalom megzavarására.⁴⁴

A Btk. értelmező rendelkezése szerint nagy nyilvánosság alatt pl. az interneten történő közzétételt is érteni kell. Ilyen esetben is minden alkalommal vizsgálandó, hogy az adott bejegyzés, kép, videó stb. alkalmas-e a köznyugalom megzavarására, az elkövetői szándék erre irányult-e. E körben jelentősége van annak, hogy az önkényuralmi jelképet bárki számára megtekinthető módon, vagy csak zárt, korlátozott kör részére elérhető formában tették közzé. Ha pl. az önkényuralmi jelképet olyan zárt vagy meghívásos internetes csoportban osztják meg, amelyekben az abban résztvevő személyi körre tekintettel nem állapítható meg a jogtárgy veszélyeztetésére való alkalmasság, akkor a bűncselekmény sem állapítható meg. Az interneten történő megjelenítés esetén jelentősége lehet annak, hogy az adott önkényuralmi jelképet milyen formában, kontextusban terjesztik, használják, vagy teszik közszemlére. A közzétett tartalomra adott kommentek, megtekintések és megosztások száma is támpontként szolgálhat a megállapításához, hogy az alkalmas volt-e a köznyugalom megzavarására.

Bár jelenleg nem szerepel a büntethetőséget kizáró okok között, hogy az elkövető nem büntethető akkor, ha önkényuralmi jelkép ismeretterjesztő, oktatási, tudományos, művészeti célból vagy a történelem, illetve a jelenkor eseményeiről szóló tájékoztatás céljából használja, a tényállás megszővegezéséből, így abból, hogy a bűncselekmény megállapíthatóságához a köznyugalom megzavarása szükséges, ez ugyanúgy továbbra is következik.

III. Konkrét döntések alapján néhány jogalkalmazói tapasztalat

1. A történeti tényállás szerint egy internetes értékesítési oldalon az oldalt felhasználó két üveg olyan bort bocsátott eladásra, melyeken horogkereszt és Adolf Hitler portréja látható. A nyomozó hatóság elutasította a feljelentést azzal, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. A nyomozó hatóság álláspontja szerint a hatályos Btk. 335. §-ába ütköző önkényuralmi jelkép használata bűncselekménye esetében az általános jellegű tiltás helyett a törvény az önkényuralmi jelképeknek csak a köznyugalom megzavarására alkalmas módon való terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát vagy közszemlére tételét tiltja meg, azaz a korábbi szabályozáshoz képest szűkebb körben állapítja meg a büntetendő magatartások körét. A feljelentés tárgyát képező elkövetési magatartás – önmagában az önkényuralmi jelképpel ellátott termék értékesítési szándéka – nem alapozza meg a köznyugalom megzavarására alkalmas mód megállapítását, ezért került sor a feljelentést elutasítására.⁴⁵

---

⁴⁴ Lásd: később 3. jogeset.

⁴⁵ Budapesti Rendőr-főkapitányság 01000/2257/2023.bü.

2. Egy másik ügyben⁴⁶ tett feljelentés szerint egy Facebook felhasználó – a nyilvános profil alapján bárki számára elérhető módon – antiszemita tartalmakat tett közzé, illetve horogkeresztet tartalmazó zászlóról posztolt képet. A feljelentő álláspontja szerint ezek a tartalmak sértik az önkényuralmi – jelen esetben a nemzetszocialista rendszer – áldozatainak emberi méltóságát, illetve kegyeleti jogát, továbbá alkalmasak a köznyugalom megzavarására. A nyomozó hatóság lényegében az előző esettel azonos indokokra hivatkozással úgyszintén elutasította a feljelentő feljelentését.

3. A harmadik ügyben⁴⁷ egy klubban zártkörű rendezvényen koncertet tartottak a zenekar korábban elhunyt egyik tagja emlékére. A koncertet sehol nem hirdették meg, és arra csak az arra előre meghívott kilencvenkilenc jobboldali beállítottságú személyt engedték be, külsős személyek nem léphettek be oda. A koncertről később ismeretlen személy által készített képek szerint a színpad előterében egy nagyméretű német birodalmi horogkeresztet ábrázoló zászló függött. Az ismeretlenül maradt személy ezeket képeket a rendezvényről írt beszámolóval együtt később az interneten közzétette. Az ügyről az alapvető jogok biztosának a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettese elvi állásfoglalásában⁴⁸ számolt be, mely szerint arról egy civil szervezettől szerzett tudomást. Ezt követően tájékoztatás céljából – többek között – megkereste az ügyben illetékes nyomozó hatóság vezetőjét, aki arról tájékoztatta őt, hogy az ügyben nem érkezett hozzájuk bejelentés, és nem volt tudomásuk az adott klubban szervezendő rendezvények nemzetszocialista jellegéről és az önkényuralmi jelképek használatáról. Minderre tekintettel sem szabálysértési, sem büntetőeljárás nem indult az ügyben, azonban az ismertetett esemény felveti az önkényuralmi jelkép használata bűncselekményének gyanúját, ezért a jelzés alapján elrendelték a nyomozást az ügyben. A nyomozó hatóság a nyomozás során megállapította, hogy az ismeretlen személy(ek) által készített, és a rendezvényről közzétett blogot időközben már a Google szerverén működő weboldalról eltávolították. A blogról vagy az elkövetők lehetséges személyéről a Google LLC pedig nem tudott további olyan adatot szolgáltatni, amely a nyomozás során bizonyítékként felhasználható lett volna. A nyomozó hatóság a nyomozást később bizonyítottság hiányában megszüntette, tekintettel arra, hogy a rendezvény zártkörű volt, azon csak az előre meghívott kilencvenkilenc fő vett részt, mást nem engedtek be oda. Így a bűncselekmény megállapításához szükséges közszemlére tétel nem valósult meg, tekintettel arra, hogy azt csak az látta, aki a rendezvényen részt vett, és azt nem nyilvános helyen tartották. A rendezvényről a blogon tájékoztatást nyújtó és fényképfelvételeket közzé tévő eddig ismeretlenül maradt személy(ek) elkövethették ugyan a nagy nyilvánosság előtti használatot és közszemlére tételt, a blogot azonban azóta törölték, és a nyomozás során az azt feltöltő személy(ek)ről nem sikerült további adatot beszerezni.

---

⁴⁶ Budapesti Rendőr-főkapitányság 01000/3310/2023.bü.

⁴⁷ Győri Rendőrkapitányság 08010/25/2022.bü.

⁴⁸ A Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes 2/2023. számú elvi állásfoglalása A tiltott önkényuralmi jelképek használata elleni fellépés jogalkalmazási lehetőségeiről és korlátairól Budapest, 2023. december 30., 39-42. o.

https://nemzetisegijogok.hu/documents/2657648/7794145/2_2023.+sz.+E%C3%81+-+A+tiltott+%C3%B6nk%C3%A9nyuralmi+jelk%C3%A9pek+haszn%C3%A1llata+elleni+fell%C3%A9p%C3%A9s+jogalkalmaz%C3%A1si+lehet%C5%91s%C3%A9geir%C5%91+%C3%A9s+korl%C3%A1tair%C3%B3l.pdf+al%C3%A1+C3%ADrt.pdf/0545c465-c2aa-d0b8-5cf5-35e0c6ff54b9?version=1.0&t=1706017116577
(2024.06.24.).

Álláspontom szerint a Btk. 335.§-ába ütköző önkényuralmi jelkép használata törvényi tényállásában megkívánt közszemlére tételt az önkényuralmi jelképnek a rendezvényen részt vett kilencvenkilenc fő előtti elhelyezése megvalósítja, annak ennyi ember előtti kihelyezése megfelel a nagy nyilvánosság előtti elkövetésnek. A bűncselekmény megvalósulásához azonban elengedhetetlen feltétel az is, hogy az elkövetési magatartás kifejtésére a köznyugalom megzavarására alkalmas módon, így az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy a kegyeleti jogát sértő módon kerüljön sor. Ezért bár jelen ügyben a tiltott önkényuralmi jelkép közszemlére tétele a rendezvényen résztvevő nagyobb létszámra tekintettel megállapítható, azonban az olyan zártkörű magánrendezvényen történt, ahol az ott résztvevő, hangsúlyozottan jobboldali résztvevők láthatták csak. Ilyen körülmények között nem állapítható meg az, hogy az önkényuralmi jelképet kitevő személy szándéka akár eshetőlegesen is a köznyugalom megzavarásra irányult volna, vagy arra a rendezvény zárt körére vagy az azon jelen lévő személyekre tekintettel arra objektíve alkalmas lett volna.

Más a helyzet az az eseményről beszámolót és fényképfelvételeket készítő, és azt az interneten közzétevő, eddig ismeretlenül maradt elkövető(k) cselekményével kapcsolatban. Ebben az esetben a nagy nyilvánosság előtti közzététel a köznyugalom megzavarására, így a jogtárgy veszélyeztetésére alkalmas lehetett.

IV. Összefoglalás

A véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan alapjog, azonban annak korlátozására csak szűk körben és nyomós indokkal kerülhet sor. Ez az elvárás jelent meg az önkényuralmi jelkép használata törvényi tényállásának szabályozása során is, amely mára megfelel az AB határozataiban és az EJEB ítéleteiben meghatározott követelményeknek.

Az önkényuralmi jelkép használata esetében a jogalkalmazás számára nehézséget okozó kérdés a köznyugalom megzavarására alkalmasság megítélése. A köznyugalom fogalma a büntetőjogban nincs definiálva, tartalma nem mérhető egzakt, objektív eszközökkel, megítélése nagyban függ szubjektív szempontoktól, körülményektől. Alapja ugyanis a nyugalom, amely emberi érzés, az ember lelki állapotának, hangulatának egyik megnyilvánulása. A nyugalom érzése általában biztosságot, harmóniát, kiegyensúlyozottságot feltételez. Ehhez képest a köznyugalom a közösség tagjainak a közrendhez és a köznyugalomhoz fűződő pozitív érzelmi kapcsolata, olyan közösségi hangulat, amely abban jelenik meg, hogy a közösség tagjai saját maguk, illetve egymás személyét és javait biztonságban tudják, és meg vannak győződve arról, hogy jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése nem ütközik külső akadályba.⁴⁹

Annak megítélése tehát, hogy egy magatartás mikor alkalmas ennek a pozitív érzelmi kapcsolatnak a megzavarására, egyértelműen és kizárólag a jogalkalmazók feladata. A bűncselekménnyel összefüggésben felmerült egyik jogalkalmazási kérdés a köznyugalomnak az online térben való megsértése, illetőleg az online térben megvalósított elkövetési magatartás alkalmassága a köznyugalom megsértésére. Jó példa erre a tiltott önkényuralmi jelképeknek az

---

⁴⁹ Hornyák 2010., 85. o <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/15670/hornyak-szabolcs-tesis-hun-2010.pdf?sequence=2&isAllowed=y> (Letöltve: 2024. 06. 29.)

interneten, zárt, az önkényuralmi rendszerek áldozatait kizáró csoportban történő megjelenítése, illetőleg az ilyen jelképek bárki részére hozzáférhetővé tétele és ezek megítélése.

Azokat a körülményeket, hogy a jelképeknek adott rendezvényen, vagy csoportban, vagy egyéb módon történt közzététele alkalmas volt-e a köznyugalom megzavarására, és ez különösen az önkényuralmi rendszerek áldozatainak emberi méltóságát vagy kegyeleti jogát sértő módon valósult-e meg, az elkövetés összes körülménye alapján, különösen az azt észlelők összességében kell vizsgálni és lehet megállapítani.

Egyéb kérdésekben a joggyakorlat már kialakult, s az szintén megfelel az AB és a strasbourgi bíróság ítéleteiben megfogalmazott elvárásoknak.

Felhasznált irodalom

Bárd Petra: Strasbourg kontra Magyarország. Kriminológiai Közlemények, Budapest: Magyar Kriminológiai Társaság, 2012. 145–204.

Bárd Petra: The Non-enforcement of Strasbourg Decisions and Its Consequences, in: Jürgen Busch et al. (eds.), International Constitutional Law in Legal Education. Proceedings of the Erasmus IP NICLAS 2007–2012, International and Comparative Public Law Series (Schriften zum Internationalen und Vergleichenden Öffentlichen Recht), Vienna: Nomos, 2013, 221-234.

Bárd Petra – Tóth Zsanett: Gyűlölet-bűncselekmények Magyarországon III. Ügyészségi Szemle 2016/04. I. évfolyam 4. szám. 67-71.

Bárd Károly – Bárd Petra: Összhang vagy kollízió? Hol tart Magyarország 25 évvel az EJEE-hez való csatlakozás után a strasbourgi elvárásoknak való megfelelésben? Állam- és Jogtudomány, LVIII. évfolyam, 2017/4., 10-46.

Geller Balázs József: A köznyugalom elleni bűncselekmények. In: Polt Péter (szerk.): Új Btk. Kommentár 6. kötet. Különös Rész. Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2013., 75-120.

Hornják Szabolcs: A köznyugalom elleni bűncselekmények PhD értekezés <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/15670/hornyak-szabolcs-tezis-hun-2010.pdf?sequence=2&isAllowed=y> ; 2010. 85. o.

Koltay András: A véleménynyilvánítás szabadsága. In: Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia, 2018.

Koltay András: A véleménynyilvánítás szabadsága. https://jak.ppke.hu/storage/tiny_mce/uploads/old/uploads/articles/2166539/file/4_3_A%20vel%20menynyilvanitas_szabadsaga.pdf, 2020., 569-597.

Koltay András: A véleményszabadság alkotmányos védelme az Alaptörvény első évtizedeiben. in Acta Humana, 2021/2. 37–93., DOI: <https://doi.org/10.32566/ah.2021.2.3>.

Török Bernát: Szabadon szólni, demokráciában. Budapest, HVG–Orac, 2018. 24–49.

CONSIDERATIONS WHEN DETERMINING WHETHER THE CRIME CONSTITUTES USE OF TOTALITARIAN SYMBOLS

Every era has its own symbols, but there have been eras whose symbols are associated with terrible deeds. Legislation has selected such symbols of the 20th century, and it criminalises their usage by including the legal definition of use of totalitarian symbols in the Criminal Code. The question of what usage of the selected symbols are criminalised or how the usage of such symbols is prohibited by the statutory definition of this crime interrelate with issues arising in connection with the exercise of the freedom of expression and its limits. Taking this into consideration, the Constitutional Court and the European Court of Human Rights (hereinafter: ECHR) have examined the statutory definition of this crime several times since the statutory definition was created. Initially, in the 2000s, the Constitutional Court found the relevant provisions of law constitutional⁵⁰, but in spite of this, the ECHR ruled in two consecutive judgements issued in the case of *Vajnai v. Hungary*⁵¹ and the case of *Fratanoló v. Hungary*⁵² that the Hungarian domestic law did not conform to the Convention. In view of this, the Constitutional Court examined the statutory definition of the crime again in 2013⁵³, and having regard to the ECHR judgements, the Constitutional Court held it unconstitutional and annulled it, assisting thereby the creation of the currently effective provisions of law. For this reason, my study briefly reviews the path leading to the currently effective provisions of law, and afterwards, it analyses the current legal practice by looking at a few cases.

---

⁵⁰ Operative part of Constitutional Court's Decision 14/2000 (V.12.) AB

⁵¹ Case of *Vajnai v. Hungary*, No. 33629/06, 8 July 2008, Hungarian summary: Kúria Vajnai Magyarország elleni ügye [Case of Vajnai vs. Hungary at the Curia] (33629/06.) <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/vajnai-magyarorszag-elleni-ugye-3362906> Downloaded: 26 May 2024.

⁵² Case of *Fratanoló v. Hungary*, No. 29459/10, 3 November 2011, Hungarian summaries: Kúria Fratanoló Magyarország elleni ügye [Case of Fratanoló v. Hungary at the Curia] (29.459/10) <https://kuria-birosag.hu/hu/ejeb/fratanolo-magyarorszag-elleni-ugye-2945910>; Downloaded: 26 May 2024; Eszter Polgári, *Fundamentum*, 2011/3, pp. 89-90. Hungary appealed to the Grand Chamber on 1 February 2012, but the appeal was rejected by the ECHR on 8 March 2012

⁵³ Constitutional Court's Decision 4/2013. (II.21.) AB